

Duomenų apsaugos pareigūno vaidmuo ir reikšmė

Margarita Valčiukė,
Duomenų apsaugos pareigūnė, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija

DAP reikšmė

DAP paskyrimas
nėra formalumas

DAP – atitiktis
BDAR garantas

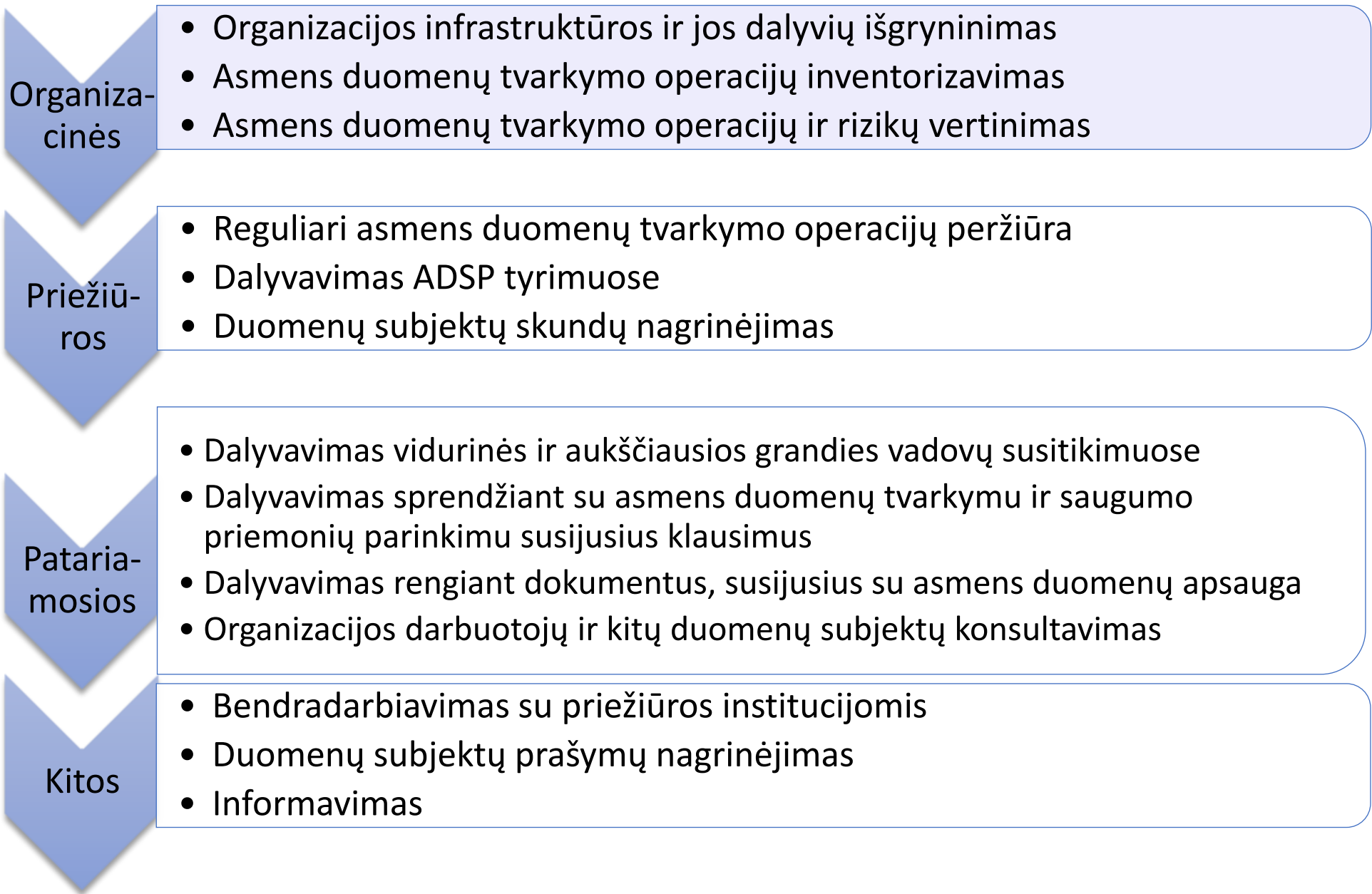
DAP reikšmė

pagrindiniai akcentai

- BDAR, nustato **tik principus**, kurie turi būti užtikrinti tvarkant asmens duomenis, **ir kriterijus**, į kuriuos reikia atsižvelgti juos tvarkant.
- DAP turėdamas ekspertinių žinių ir būdamas įsigilinęs į BDAR, gaires, susijusią teismų praktiką, **yra pagrindinis asmuo** galintis paaiškinti, kaip užtikrinti, kad konkreti veikla atitiktų BDAR, o taip pat įvertinti:
 - siekiamos veiklos atitiktį nustatytiems reiklavimams
 - **galimas rizikas asmeniui ir įmonei**
 - papildomas pareigos, kurias būtina įvykdyti

DAP ženkliai sumažina
neteisingo B D A R
supratimo ir taikymo riziką.

DAP funkcijos

Organizacinės funkcijos pasireiškia:

- Paskyrus DAP (įvertinant, kokios AD tvarkymo operacijos atliekamos, ar jos tinkamos)
- Prieš pradėdant naują ar keičiant esamą AD tvarkymo operaciją (vertinant pačią AD operaciją, jos rizikas, apimtį, kt.)

Pagrindiniai akcentai

- **KODĖL** ši AD tvarkymo operacija yra būtina ir ko ja siekiama (tikslai turi būti formuluojami taip, kad iš jų būtų galima suprasti, kaip AD bus tvarkomi (kokie ir kaip ilgai bus būtini ir pan.). Šiuo atveju DAP padėtų įvertinti ir AD tvarkymo **TEISINĮ PAGRINDĄ** (BDAR 6, 9, 10 str.)
- **KOKIŲ** duomenų subjektų ir **KOKIE** asmens duomenys būtina tvarkyti. DAP gavęs informaciją, kokia apimtimi ir ką norima tvarkyti, gali įvertinti, ar tai atitiktų **būtinumo** kriterijų
- **IŠ KUR** asmens duomenis būtų surinkti (iš paties asmens ar ir kitų šaltinių) ir **KOKIU TEISINIU PAGRINDU** jie būtų renkami
- **KAM** asmens duomenys gali būti teikiami, **KIEK LAIKO** saugomi ar kaip turėtų jie būti tvarkomi ir t.t.

Duomenų tvarkymo operacijų inventorizacija

Asmens duomenų judėjimas organizacijos viduje:

- Kam būtina susipažinti?
- Ar visiems dalyviams būtina susipažinti?
- Kokia apimtimi asmens duomenys yra pasiekiami?
- Kaip užtikrinama perduodamų asmens duomenų apsauga perdavimo metu?

Netinkamos praktikos pavyzdys:

dokumentų valdymo sistemoje darbuotojams suteikiamos prieigos prie visų asmens duomenų, tvarkomų tokioje sistemoje, nepriklausomai nuo darbuotojo funkcijų ir būtinumo žinoti tokią informaciją.

Inventorizacijos rezultatai

Rizikos vertinimas

PDAV

Veiklos įrašai

Inventorizavus AD operacijas, toks inventorizacija turi būti dokumentuota (forma laisva, gali būti map'ingas, aprašas, kt.), tačiau šalia šio vertinimo, turi būti ir papildomi dokumentai, t. y. :

- Teisėtų interesų balanso testas (žr. [29DG gaires](#)), kuris gali būti ir PDAV dalis (BDAR 6 str. 1 d. f p.)
- Rizikos vertinimas (žr. [VDAI gaires dėl rizikos vertinimo](#)) (BDAR 24, 32 str.)
- PDAV (žr. VDAI patvirtintą [PDAV formą](#) ir EDAV gaires dėl [PDAV atlikimo](#)) (BDAR 35 str.)
- Veiklos įrašai (kai taikoma, žr. BDAR 30 str.)
- Privatumo pranešimai (BDAR 13, 14 str.)

Inventorizacijos rezultatai (papildomai prie BDAR 30 str.)

Ar yra bendrų duomenų valdytojų?

Ar yra duomenų tvarkytojų?

Ar reikalinga atlikti PDAV?

Ar parengti privatumo pranešimai?

Ar darbuotojai instrukuoti?

DAP funkcijos (2)

Organi- zacinės

- Organizacijos infrastruktūros ir jos dalyvių išgryninimas
- Asmens duomenų tvarkymo operacijų inventorizavimas
- Asmens duomenų tvarkymo operacijų ir rizikų vertinimas

Priežiū- ros

- Reguliari asmens duomenų tvarkymo operacijų peržiūra
- Dalyvavimas ADSP tyrimuose
- Duomenų subjektų skundų nagrinėjimas

Pataria- mosios

- Dalyvavimas vidurinės ir aukščiausios grandies vadovų susitikimuose
- Dalyvavimas sprendžiant su asmens duomenų tvarkymu ir saugumo priemonių parinkimu susijusius klausimus
- Dalyvavimas rengiant dokumentus, susijusius su asmens duomenų apsauga
- Organizacijos darbuotojų ir kitų duomenų subjektų konsultavimas

Kitos

- Bendradarbiavimas su priežiūros institucijomis
- Duomenų subjektų prašymų nagrinėjimas
- Informavimas

Atitikties priežiūra

Veiklos pokyčių ir jų
galimo poveikio
vertinimas

Paslaugų teikėjų statuso
vertinimas ir susijusių
dokumentų rengimas

Duomenų subjektų
prašymų (skundų)
nagrinėjimas

- Keičiantis veiklai ar atskiriems procesams DAP turi būti įtraukiamas nuo ankstesniuose etapuose (to reikalauja ir BDAR 38 str. 1 d.), tokiu būdu DAP gali iš anksto įvertinti siekiamą operaciją ir patarti, kokia apimtimi ji tinkama / netinkama ir padėti nustatyti, kaip tai sureguliuoti
- DAP gali padėti įvertinti, ar paslaugos teikėjas yra duomenų tvarkytojas (tokiu atveju su juo būtina pasirašyti asmens duomenų tvarkymo sutartį (BDAR 28 str. 3 d.) ir DAP padeda ją sudaryti ir suderinti), ar duomenų valdytojas (tokiu atveju įvertinti, ar jie bendri ar atskiri duomenų valdytojai, kokie susitarimai tarp jų tikslingi, kokios atsakomybės turi būti nustatytos, ar apie tai reikia informuoti duomenų subjektus)
- DAP pagrindinis asmuo nagrinėjant duomenų subjektų skundus / prašymus (į DAP galima kreiptis ir konfidencialiai)

Dalyvavimas ADSP tyrimuose

Dalyvavimas rengiant ADSP valdymo dokumentus

DAP informavimas apie (galimai) įvykusį ADSP

DAP pagalba ADSP tyrimuose

DAP informavimas apie ADSP tyrimo rezultatus ir taikytas (jei taikoma) priemones

Darbuotojų mokymas / instruktavimas; priemonių taikymo vertinimas

Dokumentavimas (ADSP registras)

Eil. Nr.	Informacija apie pažeidimo (galimo pažeidimo) identifikavimą				Pažeidimo tyrimui paskirtas asmuo ar asmenų grupė (pareigos, vardas, pavardė)
	Kas pastebėjo pažeidimą (darbuotojas (vardas, pavardė), duomenų subjektas, kitas asmuo)?	Kam pranešta (pareigos, vardas, pavardė)?	Kada pranešta (data, laikas)?	Kokia forma pranešta (elektroniniu paštu, telefonu, tiesiogiai žodžiu ir pan.)?	
1					
2					
3					

Pirminės informacijos fiksavimas

atskaitomybės principo įgyvendinimas

Dokumentavimas (ADSP registras) (2)

Informacija apie pažeidimą					
Data, laikas, vieta	Pobūdis ir dydis	Kokioje sistemoje įvyko pažeidimas?	Priežastis, dėl ko pažeidimas įvyko	Asmens duomenys, kuriems gali kilti grėsmė ir grėsmė, kategorija	Ar kilo pasekmių? Jei taip, kokių?

Duomenų subjektai, kurių asmens duomenims gali kilti grėsmė arba kurių asmens duomenys buvo pažeisti	
Skaičius	Kategorija, sąrašas

ADSP įvyko?

ADSP poveikio vertinimas

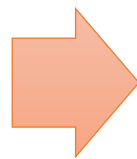

Dokumentavimas (ADSP registras) (3)

Pažeidimo žalos sumažinimas (pašalinimas) ir duomenų saugumo atstatymas				Ar imtasi naujų priemonių (įrankių) diegimo?
Preliminarus laikas pažeidimo žalai sumažinti ar pašalinti	Priemonė ir jos taikymo data	Priemonės taikymo tikslas ir motyvai	Rekomendacijos	Jei taip, kokių ir kokių tikslų tuo siekta?

Pranešimo pareigos vykdymas		Pastabos (pvz. pažeidimo nebuvo tik saugumo incidentas)
Ar pranešta duomenų subjektui (-ams)? Jei taip kada ir kokia forma?	Jei duomenų subjektui nepranešta, kokios tokios sprendimo priežastys?	

Priemonės žalai sumažinti

Priemonės saugumui atkurti

Duomenų subjekto informavimas

DAP funkcijos (3)

Organizacinės

- Organizacijos infrastruktūros ir jos dalyvių išgryninimas
- Asmens duomenų tvarkymo operacijų inventorizavimas
- Asmens duomenų tvarkymo operacijų ir rizikų vertinimas

Priežiūros

- Reguliari asmens duomenų tvarkymo operacijų peržiūra
- Dalyvavimas ADSP tyrimuose
- Duomenų subjektų skundų nagrinėjimas

Patariamiosios

- Dalyvavimas vidurinės ir aukščiausios grandies vadovų susitikimuose
- Dalyvavimas sprendžiant su asmens duomenų tvarkymu ir saugumo priemonių parinkimu susijusius klausimus
- Dalyvavimas rengiant dokumentus, susijusius su asmens duomenų apsauga
- Organizacijos darbuotojų ir kitų duomenų subjektų konsultavimas

Kitos

- Bendradarbiavimas su priežiūros institucijomis
- Duomenų subjektų prašymų nagrinėjimas
- Informavimas

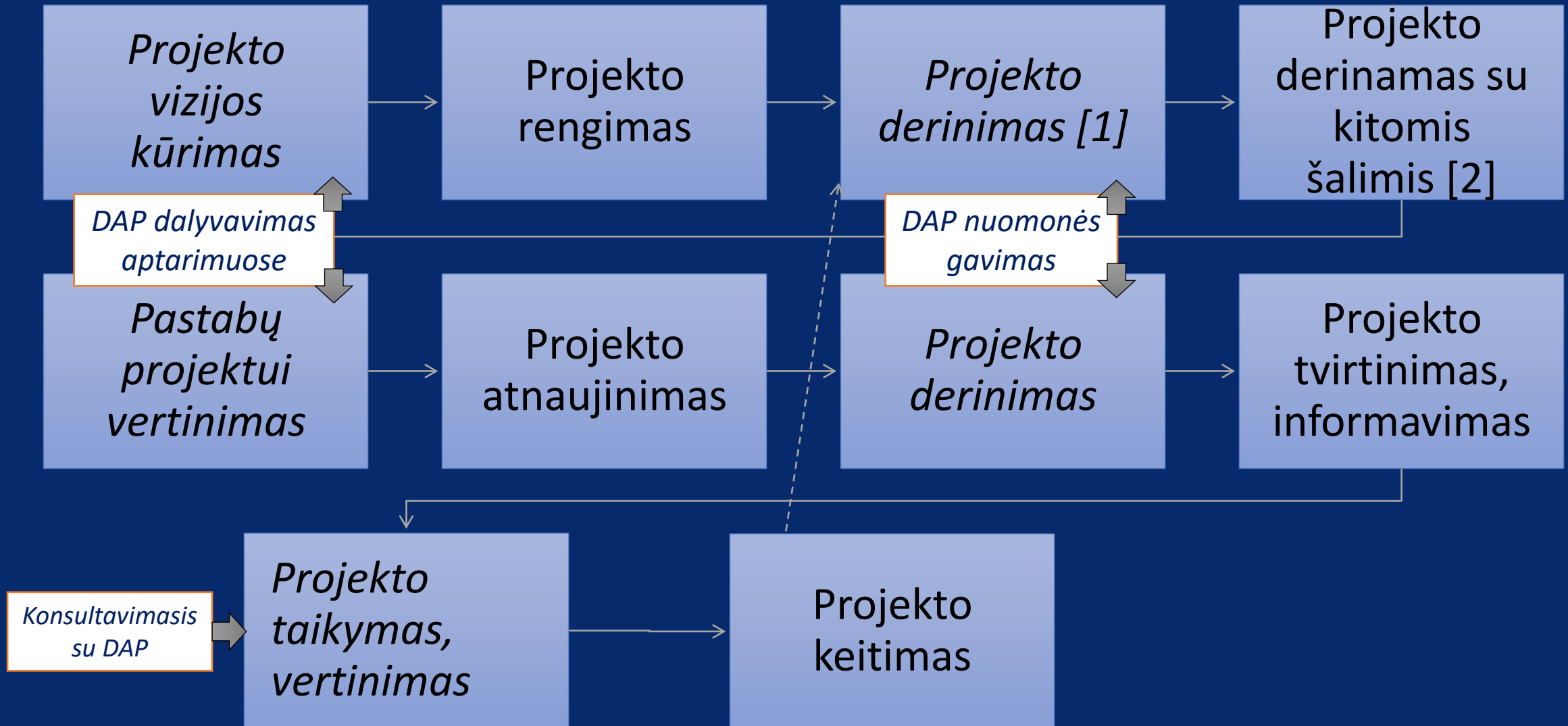
Patariamąsios funkcijos

Organizacijos darbuotojai turi būti instrukuoti:

- kada kreiptis į DAP
- kada DAP įtraukti į susitikimus ir kitus procesus (BDAR 38 str. 1 d.)
- apie pareigą su DAP bendradarbiauti, teikti jam informaciją

- DAP turi būti įtrauktas į visus procesus, kai sprendžiama pradėti tvarkyti asmens duomenis (nauju būdu, keisti esamą, naujomis priemonėmis, taikyti kitokią apsaugą, vertinant, ar apsauga tinkama, kt.)
- DAP turi būti įtraukiamas kuo ankstesniuose etapuose ir dalyvauti viso proceso metu
- Darbuotojai kilus klausimams pirmiausiai turi kreiptis į DAP ir konsultuotis su juo
- Darbuotojai turi bendradarbiauti su DAP, (beje, paprastai DAP neturi pareigos pats ruošti vidinių dokumentų, o tik padėti ruošiantiems), teikti jam būtiną informaciją, kad jis galėtų tinkamai įvertinti asmens duomenų tvarkymo procesus ir pateikiant visa informacija grįsti patarimą

DAP dalyvavimas teisėkūroje

Duomenų
valdytojo
atsakomybė

Duomenų valdytojas yra atsakingas už tai, kad būtų laikomasi BDAR ir turi sugebėti įrodyti, kad jo laikosi (BDAR 5 str. 2 d.). Sprendimus priima duomenų valdytojas, o DAP tik pataria jam (duomenų valdytojas pats sprendžia, ar tokio patarimo klausyti)

DAP
atsakomybė

Duomenų valdytojas (duomenų tvarkytojas) negali DAP atleisti ar bausti dėl jam nustatytų užduočių atlikimo (BDAR 38 str. 3 d.). Taip pat žr. ESTT bylą [C-534/20](#)

Ar turite klausimų?

